
UDDANNELSE **2**

Nyt forslag fra EU om statistik på uddannelsesområdet 2

Sprogkundskaber skal måles af EU 2

EU vil kvalitetssikre de videregående uddannelser 3

BESKÆFTIGELSE **5**

Uddannelse stadig omfattet af Servicedirektivet 5

Udstationeringsreglerne - fungerer EU-reglerne? 7

Baggrund: Tjenesteydelser af almen interesse 8

UDDANNELSE

NYT FORSLAG FOR EU OM STATISTIK PÅ UDDANNELSESOMRÅDET

EU Kommissionen fremsatte i december 2005 forslag til forordning om udarbejdelse og udvikling af statistikker over uddannelse og livslang læring. Kommissionen anfører som baggrund for forslaget, at behovet for sammenlignelige statistikker og indikatorer er vokset som følge af brugen af den åbne koordinationsmetode på uddannelsesområdet. De nuværende statistikker på uddannelsesområdet er baseret på en "gentlemans-aftale". Dvs. at der på nuværende tidspunkt ikke eksisterer nogen retlig forpligtigelse for medlemsstaterne til at forsyne EU med statistik på uddannelsesområdet.

Dette skyldes, at uddannelse ifølge EF-traktaten er et suverænt nationalt anliggende. Det eksisterende uddannelsespolitiske samarbejde i EU, Uddannelse 2010, er derfor også baseret på medlemsstaternes frivillige deltagelse. Det interessante i denne sammenhæng er derfor også, at Kommissionen netop peger på Uddannelse 2010, som den overvejende grund til behovet for en forordning om statistikker på uddannelsesområdet, da det vil skabe en retlig forpligtigelse for medlemsstaterne til at levere statistikker og indikatorer på uddannelsesområdet til EU.

Forordningen er den mest indgribende af EU's retsakter. Dette skyldes, at forordninger i modsætning til direktiver er umiddelbart gældende i medlemslandene. Forordninger har derfor retsvirkninger fra det øjeblik de er vedtaget på EU-niveau, og Folketinget høres kun i det omfang, sagen er blevet forlagt Europaudvalget. Dernæst er forordningen bindende i alle enkeltheder. Det betyder, at forordningen ikke kun beskriver et mål, men også foreskriver, hvordan medlemsstaterne skal nå til det pågældende mål. En vedtagelse af forordningen om statistik på uddannelsesområdet kan derfor få ganske vidtgående konsekvenser for det danske uddannelsessystem, da EU med forordningen i hånden kan kræve, at Danmark skal udføre statistiske undersøgelser, hvor EU's definitioner og begreber anvendes uden hensyntagen til medlemsstaternes forskelligheder i uddannelsessystemerne. Dette er i sig selv bekymrende og forstærkes yderligere af, at det nu er blevet et officielt dansk uddannelsespolitisk mål at score højt i PISA-undersøgelserne og andre sammenligninger af landes uddannelsessystemer.

ds@dlint.org

SPROGKUNDSKABER SKAL MÅLES AF EU

EU Kommissionen udsendte i august 2005 meddelelsen "Den Europæiske indikator for Sprogkundskaber". Kommissionen vil med meddelelsen kaste lys over sprogundervisningen i de enkelte lande og vil på grundlag af de indsamlede data "*foretage en mere produktiv sammenligning af sprogpolitik og sprogundervisningsmetoder i medlemsstaterne for derefter at fastlægge og udveksle god praksis*".

DLI har i høringsvaret til Undervisningsministeriet den 1. februar 2006 erklæret sig i enig i Kommissionens understregning af vigtigheden af gode sprogkompetencer i det europæiske samfund. DLI er dog af flere grunde overvejende kritisk overfor Kommissionens forslag til en fælles europæisk sprogindikator.

EU mangler kompetence på området

For det første skriver Kommissionen i meddelelsen, at formålet med indikatoren er, at ”give medlemsstaterne klare oplysninger, som kan lægges til grund for eventuelle nødvendige ændringer i deres tilgang til fremmedsprogundervisning og indlæring”. Det er imidlertid DLI’s opfattelse, at det ligger langt uden for Fællesskabets kompetencer at udstikke retningslinier for medlemsstaternes mål for og organisering af sprogundervisning. Dette må følge af artikel 149 i EF-traktaten, ifølge hvilken Fællesskabet kan bidrage til udviklingen af et højt uddannelsesnivea, men med fuld respekt for medlemsstaternes ansvar for undervisningsindholdet og opbygningen af uddannelsessystemerne samt deres kulturelle og sproglige mangfoldighed.

Talefærdigheder inddrages ikke

For det andet: Kommissionen vil af praktiske årsager ikke måle talefærdigheder, men kun læse-, skrive- og lyttefærdigheder. Set fra et dansk synspunkt, er dette kritisabelt, da den danske sprogundervisning netop lægger stor vægt på kommunikative kompetencer. Derudover vil indikatoren ikke være i stand til at indfange den del af sprogundervisningen, der drejer sig om kultur- og samfundsforhold eller mål om den enkelte elevs alsidige personlige udvikling som en integreret del af sprogundervisningen. DLI forudser derfor, at Kommissionens indikator vil udløse en automatisk skævvridning af data, som vil tegne et ukorrekt billede af de danske elevers sprogkompetencer set i relation til de fastsatte mål for sprogundervisning i Danmark. DLI finder det derfor også formålsløst at indføre en ny indikator i EU regi, som skal bruges til at rangordne og sammenligne størrelser, der i princippet er usammenlignelige.

DLI’s holdning til Kommissionens meddelelse skal også ses i lyset af Kommissionens forslag til en ”forordning til udarbejdelse og udvikling af statistikker over uddannelse og livslang læring” (jf. foregående artikel). Vedtages forordningen vil Danmark således være retligt forpligtet til at levere de krævede data på sprogområdet på trods af, at sprogindikatoren ikke vil afspejle det faktiske udbytte af og målene med sprogundervisningen i de danske skoler.

ds@dlint.org

EU VIL KVALITETSSIKRE DE VIDEREGÅENDE UDDANNELSER

Rådet vedtog den 30. januar 2006 en henstilling om yderligere europæisk samarbejde vedrørende kvalitetssikring inden for videregående uddannelse. Henstillingen bygger på den første henstilling om kvalitetssikring inden for videregående uddannelse fra 1998. I denne opfordres medlemsstaterne til at etablere kvalitetssikringsinstitutioner og til at samarbejde om kvalitetssikring af de videregående uddannelser. Den nye henstilling er betydeligt mere vidtgående, da den udbygger den eksisterende interne kvalitetssikring med en *ekstern kvalitetssikring*. Dette betyder, at medlemslandene (frivilligt) underlægges en gensidig anerkendelse af kvalitetssikringssystemer og kvalitetsevalueringer i EU.

Ekstern kvalitetssikring

Den eksterne kvalitetssikring består i, at de forskellige videregående uddannelsesinstitutioner lader sig evaluere af andre kvalitetssikringsorganer i Europa. Kvalitetssikringsorganerne får adgang til at udføre evalueringen, såfremt de kan optages i det såkaldte *europæiske register* over uafhængige og pålidelige kvalitetssikringsorganer. Registret bør udarbejdes af repræsentanter for de nationale myndigheder og for kvalitetssikrings- eller akkrediteringsorganer i medlemsstaterne i samarbejde

med interessenter fra den videregående uddannelsessektor (universiteter/højere læreanstalter, studerende, undervisere samt arbejdsmarkedets parter). Derudover gælder følgende forpligtigelser for optagelse af kvalitetssikringsorganer i registret:

1. Forpligtigelse til at være helt uafhængig i forbindelse med evalueringen
2. Anerkendelse givet af i det mindste den medlemsstat, hvori organerne er aktive (eller de offentlige myndigheder i den pågældende medlemsstat)
3. Anvendelse af et fælles sæt standarder og retningslinier som nævnt i henstillingen
4. Regelmæssig ekstern evaluering foretaget af fagfæller og andre eksperter, herunder offentliggørelse af kriterier, metodologier og resultater af en sådan evaluering
5. Hvis et organ afvises optagelse i registret, er der mulighed for en nyvurdering, efter at organet har foretaget forbedringer.

Hvilke kompetencer har det europæiske register?

Stridspunktet i forhandlingerne mellem Rådet, Europa-Parlamentet og Kommissionen har været, hvilke kompetencer det europæiske register skulle have. I Kommissionens oprindelige udkast blev det henstillet til medlemsstaterne at acceptere, at de evalueringer, der blev udarbejdet af kvalitetssikringsorganerne i det europæiske register skulle udgøre et beslutningsgrundlag for tilladelser til eller finansiering af videregående uddannelsesinstitutioner, herunder også spørgsmål om, hvorvidt de studerende var berettiget til at modtage stipendier og lån. Denne del er dog udgået efter Europa-Parlamentets behandling af forslaget.

De forskellige videregående uddannelsesinstitutioner har frihed til selv at vælge, hvilket kvalitetssikringsorgan fra registret, som skal forestå kvalitetsevalueringen. Dog opfordres der i henstillingen til, at institutionerne vælger organ ud fra institutionens profil og behov. Kvalitetssikringsorganet kan enten være fra uddannelsesinstitutionens eget land eller – for så vidt det er foreneligt med den nationale lovgivning – fra et andet land. Hvis ikke det er foreneligt med den nationale lovgivning, henstilles det til medlemsstaterne, at de gør det lovligt for de videregående uddannelsesinstitutioner at arbejde for at gøre det lovligt af supplerende evalueringer foretaget af et kvalitetssikringsorgan i det europæiske register for bl.a. styrke institutionens internationale renommé. Det henstilles ligeledes til medlemsstaterne, at de sikrer offentlig adgang til de evalueringer, der foretages af de kvalitetssikringsorganer, som er opført i det europæiske register.

ds@dlint.org

UNESCO - OECD samarbejde om kvalitetssikring af videregående uddannelse

I december 2005 offentliggjorde UNESCO og OECD resultatet af deres samarbejde om udviklingen af fælles retningslinier for kvalitetssikring af transnational videregående uddannelse. Det er første gang de to internationale organisationer fra starten samarbejder om globale anbefalinger vedrørende kvalitetssikring. Begge organisationers styrende organer har vedtaget retningslinierne, og det er nu op til medlemslandene at sørge for implementeringen. Retningslinierne er et værktøj til sikring af kvaliteten af højere uddannelse, som tilbydes på tværs af grænser. Hensigten er at beskytte de studerende og andre interessenter mod misinformation og dårlig kvalitet i uddannelserne.

For yderligere uddybning se www.oecd.org (under uddannelsesdirektoratet).

BESKÆFTIGELSE

UDDANNELSE STADIG OMFATTET AF SERVICEDIREKTIVET

På trods af flere forbedringer i forhold til det oprindelige Bolkestein-direktiv, er uddannelse stadig omfattet af Servicedirektivet. En række bemærkninger til direktivet og forslagens bestemmelser om tjenesteydelser af almen interesse (SGI) betyder, at folkeskolen og ungdomsuddannelserne formentlig er sikret. Direktivet er dog på mange måder stadig uklart med hensyn til uddannelsesområdet. Derfor er de europæiske lærerorganisationer stadig skeptiske – målet, som organisationerne fortsat arbejder for, er en fuldstændig undtagelse af uddannelse fra servicedirektivet..

Europa-Parlamentets afstemning

Den 16. februar stemte Europa-Parlamentet i Strasbourg om de mere end 400 ændringsforslag til Servicedirektivet, som Parlamentets grupper og medlemmer havde fremsat. I dagene op til afstemningen havde de to største grupper i Parlamentet, den socialdemokratiske PSE-gruppe og den konservative EPP-gruppe, sammen udarbejdet et omfattende kompromis, som dækkede langt størstedelen af direktivets kerneområder. Tilsammen har de to grupper flertal i Parlamentet. Det var derfor udelukkende et spørgsmål om partidisciplin, om kompromisets mange ændringsforslag kunne vedtages.

Partidisciplinen holdt, og kompromiset kom til at danne grundlaget for den endelige tekst. Afstemningen forløb dog ikke uden dramatik, da der fra begge fløje af det politiske spektrum lød skarp kritik af PSE- og EPP-grupperne for at have forhandlet en aftale på plads bag lukkede døre. Dermed udelukkede man reelt resten af Parlamentet fra at øve indflydelse på et af de vigtigste stykker lovgivning, Europa-Parlamentet har behandlet.

Den foreliggende direktivtekst – lærerorganisationernes vurdering

Ud over det omtalte kompromis blev en lang række andre ændringsforslag vedtaget, og den tekst som nu foreligger, adskiller sig på væsentlige punkter fra Kommissionens oprindelige forslag. En meget vigtig ændring er, at *tjenesteydelser af almen interesse* (SGI) nu er undtaget fra Servicedirektivets anvendelsesområde. I almen "EU-forståelse" regnes hovedparten af uddannelsessystemerne som SGI. SGI er blevet oversat til dansk som *forsyningspligtigheder*. Det dækker over den gruppe af tjenesteydelser, som det offentlige har pligt til at sikre alle borgere adgang til.¹

Det er ifølge forslaget op til medlemsstaterne selv at definere, hvad de anser for at være en tjenesteydelse af almen interesse (SGI). Det betyder, at man fra dansk side med denne bestemmelse vil kunne beslutte at holde de væsentligste dele af uddannelsessystemet, heriblandt folkeskolen og ungdomsuddannelserne, udenfor direktivets anvendelsesområde.

---

¹ Udtrykket SGI findes ikke i traktaten, og der er således ikke nogen helt fast definition. I Kommissionens Hvidbog om Forsyningspligtigheder (KOM(2004) 374) står der bl.a. at udtrykket dækker: "...både markedsræssige og ikke-markedsræssige tjenesteydelser, som de offentlige myndigheder klassificerer om værende af almen interesse og underlagt bestemte offentlige tjenesteforpligtelser."

Tjenesteydelser af almen økonomisk interesse (SGEI) er lige som i Kommissionens forslag omfattet af direktivet. SGEI er kort sagt en forsyningspligtig ydelse som leveres på markedsvilkår, det vil sige at der indgår en form for betaling. Vurderingen blandt de europæiske uddannelsesorganisationer er, at der hermed kan åbnes for en liberalisering af de dele af uddannelsessystemet, hvor der fx er brugerbetaling, eller hvor der bruges særlige afregningsformer til finansiering. Det kunne fx betyde, at videregående uddannelser, hvor der opkræves ”Tuition-fee” – studieafgift vil kunne falde ind under servicedirektivet. I sidste ende vil det være EF-domstolen, der skal afgøre spørgsmålet.

I betragtningerne² til Servicedirektivets egentlige tekst omtales uddannelse flere gange eksplicit. Eksempelvis indeholder Direktivets artikel 4 definitioner på en række kernebegreber. I betragtningerne uddybes disse definitioner og i forbindelse med definitionen af begrebet tjenesteydelse nævnes:

”undervisning inden for rammerne af det nationale uddannelsessystem i såvel private som offentlige undervisningsinstitutioner”

som et eksempel på virksomhed, som *ikke* er omfattet af definitionen på en tjenesteydelse og dermed ikke er omfattet af Direktivets anvendelsesområde.³ Som udgangspunkt ser det altså ud til, at det er sikret, at det nationale uddannelsessystem er undtaget fra Servicedirektivets anvendelsesområde, men - igen - kan forslaget ordlyd resultere i sager ved EF-Domstolen, bl.a. fordi det er uklart hvilke dele af uddannelsessystemet begrebet ”det nationale uddannelsessystem” dækker over.

I en anden betragtning fastslås det, at:

*”...uddannelsesmæssige og kulturelle tjenester, der ofte sigter mod at gennemføre velfærdsmæssige mål, bør ikke berøres af bestemmelserne i dette direktiv.”*⁴

Ordlyden i denne betragtning er dog så uklar og fortolkningsmulighederne så mangfoldige, at den reelle betydning er umulig at vurdere.

Et andet væsentligt aspekt i forhold til det danske arbejdsmarked er, at arbejdsretlige forhold nu er fuldstændigt undtaget fra Servicedirektivet:

*”Dette direktiv berører ikke og har ingen som helst følger for arbejdsretten, dvs. enhver form for retlige eller kontraktlige bestemmelser vedrørende ansættelsesvilkår, arbejdsforhold, herunder sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen og forholdet mellem arbejdstagere og arbejdsgivere. Navnlig respekterer det fuldt ud retten til at forhandle, indgå, udvide og gennemføre kollektive overenskomster samt retten til at strejke i overensstemmelse med lovgivningen om arbejdsmarkedsrelationer i medlemsstaterne. Det berører heller ikke medlemsstaternes nationale lovgivning om social sikring.”*⁵

² Betragtninger er uddybende kommentarer, som forklarer hvordan artiklerne i et direktiv skal tolkes.

³ Betragtning 16

⁴ Betragtning 7c

⁵ Artikel 1, stk. 7

Både retten til at indgå overenskomster og til at iværksætte kollektive kampskridt er nu anerkendt. Dermed er den såkaldte danske model, hvor arbejdsmarkedet reguleres gennem aftaler frem for lovgivning, ikke truet, hvilket danske fagforeninger tidligere har frygtet.

I Kommissionens oprindelige forslag, samt i den rapport som Europa-Parlamentets udvalg for det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse vedtog, indgik det såkaldte oprindelseslandsprincip.⁶ Dette princip mødte meget stærk kritik fra bl.a. fagbevægelsen, som gjorde opmærksom på, at det ville føre til social dumping og umuliggøre tilsyn og kontrol.

I det tidligere omtalte kompromis mellem de konservative og socialdemokraterne er oprindelseslandsprincippet blevet droppet, og der tales nu om ”*frihed til at udøve servicevirksomhed*”.⁷ Dermed vil udenlandske servicevirksomheder, som ønsker at operere i fx Danmark, nu skulle overholde danske regler.

Den videre behandling af Servicedirektivet

Afstemningen den 16. februar 2006 i Europa-Parlamentet var kun første runde af behandlingen af direktivforslaget. Næste skridt i processen mod et endeligt direktiv er, at Kommissionen den 4. april fremlægger et nyt direktivforslag, som alle forventer vil være tæt ved identisk med, det forslag, som Parlamentet vedtog.

Det østrigske formandskab vil diskutere Servicedirektivet med de europæiske sociale parter den 9. marts, i Rådet (konkurrenceevne) den 13. marts og Rådet (beskæftigelse) den 23.-24. marts. Den formelle drøftelse af Kommissionens ændrede direktivforslag vil formentlig ske på Rådsmødet (konkurrenceevne) den 29. juni.

kb@dlint.org

UDSTATIONERINGS-DIREKTIVET – FUNGERER EU-REGLERNE?

Med Europa-Parlamentets beslutning om at udelade artikel 24 og 25 i Kommissionens forslag til Servicedirektivet om henholdsvis udstationering af arbejdstagere og udstationering af tredjelandsborgere er Udstationeringsdirektivet blevet en vigtig brik i spillet om EU's fremtidige regulering af den grænseoverskridende udveksling af tjenesteydelser. I den forbindelse afholdt Parlamentets udvalg for Beskæftigelse og Sociale Anliggender tirsdag den 21. februar 2006 en mini-høring om Udstationeringsdirektivet med deltagelse af en række nationale eksperter samt repræsentanter for Kommissionen.

Høringen gav et klart indtryk af et Direktiv, som i sin form virker tilfredsstillende, men som i praksis er uigennemførligt. De fire nationale eksperter, fra henholdsvis Tyskland, Belgien, Spanien og Frankrig, fokuserede i deres indlæg på især byggesektoren, samt på mere specifikke problemstillinger i de respektive lande, men deres generelt kritiske kommentarer kan dog ses som repræsentative for hele problematikken omkring udstationeringen af arbejdskraft i det indre marked.

Gennemgående for de synspunkter, der blev fremsat under høringen, var, at man var tilfreds med den eksisterende direktivtekst; flere deltagere frarådede ligefrem en revision af teksten, da en ændring ville kunne føre til øget usikkerhed og dermed større spillerum for EF-Domstolen. Hvad

---

⁶ Dette princip indebærer, at hvis eksempelvis en spansk servicevirksomhed ønskede at udbyde tjenesteydelser i Danmark, skulle virksomheden blot overholde de spanske regler på området.

⁷ Artikel 16

man derimod ønskede, var en skærpelse af kontrol-, tilsyns- og sanktionsmuligheder inden for rammerne af det eksisterende direktiv. Ved høringen tilsluttede man sig det almindeligt gældende synspunkt, at Direktivets bestemmelser generelt er tilfredsstillende, hvis de blev omsat til national lovgivning og i øvrigt håndhævet på nationalt niveau.

De gennemgående problemer omhandlede som nævnt tilsyn, kontrol og håndhævelse af Direktivets bestemmelser. Disse problemer bunder i såvel svagt organiserede arbejdsmarkeder, især i de nye medlemslande, som en udpræget grad af uklare administrative forhold især i Middelhavslandene. Som følge af en generel mangel på ressourcer, samt det enkle faktum at antallet af udstationerede virksomheder fordobles hvert år, er tilsynsmulighederne begrænsede i de fleste medlemsstater. Dermed bliver det, for blot at nævne et eksempel, nær umuligt at føre tilsyn med hvorvidt overarbejde afspadses.

I mange tilfælde besværliggøres tilsynet ligeledes af den udbredte brug af underleverandører, hvorfor den enkeltes ansættelsesforhold til tider er temmelig uklare. Det fører til risiko for falsk udstationering, hvor arbejdstagere uden fast ansættelsesforhold kontinuerligt "udsendes" for forskellige skuffeselskaber.

Flere deltagere nævnte ligeledes problemet med "postbokselskaber" med fiktive hovedsæder og ingen reelle aktiviteter i hjemlandet. Denne form for svindel kan gøre det meget vanskeligt at inddrive eksempelvis virksomhedernes bidrag til ferie- og pensionsordninger.

En række af disse problemer kræver et tæt samarbejde mellem de forskellige tilsynsmyndigheder i medlemslandene, hvilket er omtalt i Direktivets artikel 4. Ifølge de deltagende eksperter fungerer dette samarbejde dog ikke slet i praksis.

Et andet problemområde udgøres af manglen på lettilgængelig information om de rettigheder og pligter, som følger af Direktivet for såvel udstationerede arbejdstagere som deres arbejdsgivere. Her påpegede deltagerne i høringen, at flere medlemslande havde svigtet deres pligt til at stille informationer til rådighed. Denne mangel på information er ikke bare et problem i forbindelse med forsvaret af arbejdstagernes rettigheder, men kan lige så vel gøre det unødigt vanskeligt for retlinede virksomheder at overholde Direktivets bestemmelser.

Man opfordrede derfor til en mere central koordinering af information ved at lade Kommissionen påtage sig en langt mere aktiv rolle, bl.a. gennem etablering af et centralt website, med links til standardiserede nationale websites.

Formand for udvalget for Beskæftigelse og Sociale Anliggender, Jan Andersson (PSE, SE), udtalte ved høringens afslutning, at der tydeligvis var endog meget store problemer med Direktivets praktiske gennemførelse, hvilket krævede drastisk handling af såvel Parlamentet som Kommissionen. Han opfordrede derfor Kommissionen til snarest muligt at fremlægge sine holdninger og forslag til såvel Udstationeringsdirektivet som Servicedirektivet.

Kommissionens repræsentant kunne blot sige, at man var lydhør over for Parlamentets forslag, og at resultatet af plenarafstemningen om Servicedirektivet ville få konsekvenser for Kommissionens kommende forslag.

kb@dlint.org

BAGGRUND: TJENESTEYDELSER AF ALMEN INTERESSE

Som det fremgik af ovenstående artikel om Servicedirektivet, spiller EU-rettens bestemmelser om tjenesteydelser af almen interesse en stor rolle for, hvordan dette direktiv reelt kommer til at fungere

og hvilke konsekvenser det vil få.⁸ Der er derfor udbredt enighed om, at det er nødvendigt med yderligere regulering, som uddyber, hvad tjenesteydelser af almen interesse er, og hvordan de skal reguleres på henholdsvis europæisk og nationalt plan. Der hersker dog stor tvivl om hvorvidt der skal udarbejdes direktiver om en afgrænsning af SGI sektor for sektor, eller om der skal udarbejdes et rammedirektiv, som omfatter alle former for service af almen interesse – et såkaldt horisontalt rammedirektiv.

Siden Kommissionen udgav sin Hvidbog om Forsyningspligtigheder i maj 2005, har arbejdet ligget relativt stille. I Hvidbogen lovede Kommissionen at foretage en ny vurdering af situationen på området for SGI og fremlægge en rapport inden udgangen af 2005 – denne rapport er stadig ikke kommet. Blandt andet i kraft af den fornyede interesse for SGI, som Servicedirektivet har afledt, er der dog ved at komme gang i processen igen.

I et forsøg på at kickstarte denne proces afholdt den socialdemokratiske gruppe i Europa-Parlamentet, PSE-gruppen, tirsdag d. 7. februar 2006 et seminar om tjenesteydelser af almen interesse, hvor man bl.a. fremlagde et udkast til et rammedirektiv. Et egentligt udspil fra Kommissionen lader fortsat vente på sig, men forventes dog i løbet af foråret 2006.

I EU-systemet opdeles offentlig service i tjenesteydelser af almen interesse (kaldes også forsyningspligtigheder, men vil herefter blive benævnt efter den engelske betegnelse Services of General Interest – SGI) og tjenesteydelser af almen økonomisk interesse (Services of General Economic Interest – SGEI).

Der eksisterer endnu ikke en entydig definition af SGI, idet begrebet ikke optræder i EU's traktater. I Kommissionens Grønbog om Forsyningspligtigheder beskrives udtrykket som dækkende over:

”...både markedsmæssige og ikke-markedsmæssige tjenesteydelser, som de offentlige myndigheder klassificerer som værende af almen interesse og underlagt bestemte offentlige tjenesteforpligtelser.”⁹

SGEI er derimod nævnt i EF-traktatens artikel 16 og artikel 86, stk. 2, men udtrykket defineres ikke nærmere. I ovennævnte Grønbog skriver Kommissionen:

”...i forbindelse med Fællesskabets praksis hersker der bred enighed om, at udtrykket betegner tjenesteydelser af økonomisk art, som medlemsstaterne eller Fællesskabet underlægger specifikke offentlige tjenesteforpligtelser ud fra et kriterium om almen interesse.”¹⁰

Om en given tjenesteydelse, eksempelvis voksenundervisning, betragtes som enten SGI eller SGEI er op til medlemslandene at definere, dog i overensstemmelse med EF-traktaten og EF-Domstolens praksis. På denne baggrund er det vanskeligt at vurdere, om uddannelse eller dele af uddannelsessystemet vil blive placeret i den ene eller den anden kategori, bl.a. fordi medlemsstaterne vil definere forskelligt. I sidste ende er det EF-Domstolen, som i tvivlsspørgsmål skal tage stilling til, om den definition eller kategorisering, som den enkelte medlemsstat har lagt til grund for politiske beslutninger, vil have gyldighed ved EF-domstolen.

---

⁸ Tilsvarende vigtigt er begrebet tjenesteydelser af almen økonomisk interesse (SGEI), som bedst kan beskrives som en underkategori af SGI. Det vil sige en offentlig service, som leveres på markedsvilkår.

⁹ KOM (2003) 0002, artikel 16

¹⁰ Ibid. artikel 17

Formålet med et direktiv om SGI er iflg. Kommissionen ikke at opstille definition – det er som nævnt medlemsstaterne der har fortolkningsretten – men derimod at understrege, at levering af SGI på lokalt, regionalt og nationalt plan er foreneligt med reglerne om det indre marked. Det er heller ikke formålet at tildele Fællesskabet yderligere beføjelser på området.

Formålet med direktivet er, at tydeliggøre at tjenesteydelser af almen interesse indtager en særstilling, og at eksempelvis statsstøtte og begrænset konkurrence på området ikke er i strid med det indre marked. Direktivet skal indeholde fælles principper og kriterier for offentlige myndigheders definition af SGI, samt forsøge at præcisere det SGEI-begreb, som er anvendt i traktaterne.

Det kan måske umiddelbart virke som en EU jurist-petitesse, hvorvidt en tjenesteydelse er en SGI eller en SGEI. I forbindelse med Servicedirektivet, som er omtalt i ovenstående artikel, er det dog af afgørende betydning, at få foretaget en sontring, fordi SGI ikke er omfattet af Servicedirektivet, hvorimod SGEI i vidt omfang falder ind under direktivet. Det betyder, at SGI ikke kan udsættes for fri konkurrence fra udlandet. Det kan SGEI derimod, i hvert fald til en vis grad.

Grunden til at definitionsspørgsmålet er så vigtigt for de europæiske lærerorganisationer er således, at det skal være muligt for medlemsstaterne at klassificere uddannelser som tjenesteydelser af almen interesse – det vil sige tjenesteydelser som er så vigtige, at de ikke blot kan overlades til de frie markedskræfter uden for dansk parlamentarisk kontrol.

kb@dlint.org

EUpDate udsendes elektronisk til DLI's medlemmer
Redaktionen afsluttet den 22. marts 2006